

Európska vzdelávacia politika

Mgr. Eva Krč-Jediná

VPL151 Vzdelávacia politika a rozvoj
ľudských zdrojů

- Vzdelávacia stratégia EU: priority, aktivity (Európa 2020)
- Otvorená metóda koordinácie
- ET 2020
- Early school leaving
- Dáta, výskum, inštitúcie – evidence based policy

Európa 2020

- Stratégia „Európa 2020“ – stratégia rastu EÚ
- Stanovuje 5 cieľov, ktoré majú byť dosiahnuté do r. 2020
- Členské štáty si stanovujú vlastné ciele
- Oblasti: zamestnanosť, inovácie, vzdelávanie, sociálne začleňovanie, klimatické zmeny a energetika
- Priority: inteligentný, udržateľný (ekonomický) rast podporujúci sociálnu súdržnosť (*smart, sustainable & inclusive growth*)
- Témy: zamestnanosť, produktivita, sociálna kohézia

Európa 2020 – ciele I.

- **Zamestnanosť:** 75% osôb vo vekovej kategórii 24-60 rokov
- **Výskum a vývoj:** investovať 3% európskeho HDP
- **Klimatické zmeny a energetika:** znížiť emisie skleníkových plynov o 20-30% oproti r. 1990; zvýšenie podielu energie z obnoviteľných zdrojov na 20 %; zvýšenie energetickej účinnosti o 20%
- **Vzdelávanie:** Zníženie miery nedokončenia štúdia pod 10 % (*early school leaving*); dosiahnutie 40% hranice vysokoškolskej vzdelanosti vo vekovej kategórii 30-34 rokov
- **Chudoba a sociálne vylúčenie :** zníženie počtu ľudí žijúcich v chudobe a sociálnom vylúčení\ohrozených sociálnym vylúčením, na okraji chudoby o 20 miliónov

Európa 2020 – ciele II.

- Vzájomné prepojené\podporujú sa: zvýšenie výsledkov vo vzdelávaní = vyššia zamestnanosť a znižovanie chudoby
- Väčší podiel výskumu, vývoja a inovácii v hospodárstve & rozumné využívanie zdrojov = vyššia konkurencieschopnosť, nové pracovné miesta
- Atd'.

Európska vzdelávacia stratégia I. Lisabonský rámec

- Kľúčové kompetencie pre meniaci sa svet
- Poskytovanie ČŽV pre znalosti, tvorivosť a inovácie
- Modernizácia vzdelávania a odbornej prípravy – príspevok k prosperite a sociálnej súdržnosti v Európe
- Potreba reforiem

Európska vzdelávacia stratégia II.

ET2020

- Zásadná rola **vzdelávania** a **odbornej prípravy** pri naplňovaní stratégie Európa 2020
- Vzdelávanie a odborná príprava – „ET2020“ (strategický rámec pre európsku spoluprácu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy)
- Vybavuje občanov kompetenciami a schopnosťami (*dovednosti*) k zachovaniu konkurencieschopnosti & inovatívnej povahy, napomáhajú podpore sociálnej súdržnosti a začleňovaniu
- Nadväzuje na program „ET2010“ – reaguje na výzvy v oblasti rozvoja znalostnej európskej spoločnosti & ČŽV
- Kompatibilita s kodanským (odborné vzdelávanie a príprava; *VET – vocational education&training*) a bolonským procesom

ET2020 – strategické ciele

- Celoživotné vzdelávanie a mobilita – realita pre všetkých (európsky kvalifikačný rámec, európska charta kvality mobility)
- Zlepšenie kvality a efektivity vzdelávania a odbornej prípravy (kľúčové kompetencie)
- Podpora spravodlivosti, sociálnej súdržnosti a aktívneho občianstva (tiež inkluzívne vzdelávanie)
- Zlepšenie kreativity a inovácií, vrátane podnikateľských schopností, na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy (prierezové kompetencie, lepšie fungovanie vzdelanostného trojuholníka: vzdelávanie – výskum – inovácie)

ET2020 – hlavné iniciatívy I.

- **Mládež v pohybe (Youth in Motion)**
 - Zníženie počtu mladých ľudí bez ukončeného vzdelania
 - získanie základných znalostí (dovedností) potrebných pre ďalšie vzdelávanie pre každého
 - možnosti ďalšieho vzdelávania
 - kvalita a relevancia terciárneho vzdelávania (atraktivita pre širšie spektrum)
 - mobilita (formálne i neformálne vzdelávanie)
 - Skúsenosti priamo na pracovisku, v podnikoch
 - Možnosti dobrovoľníckej činnosti (tiež samostatne zárobková činnosť, vzdelávanie v zahraničí)

ET2020 – hlavné iniciatívy II.

- **Nové znalosti (dovednosti) pre nové pracovne miesta (New skills for new jobs)**
 - Znalosti (dovednosti) pre vyššiu zamestnateľnosť
 - Identifikácia potrieb v oblasti odbornej prípravy
 - Relevantnosť vzdelávania a odbornej prípravy z hľadiska uplatnenia na trhu práce
 - Prístup k ČŽV a poradenstvu
 - Prechod zo sféry vzdelávania a odbornej prípravy do zamestnania
 - Prechod na kvalifikačné systémy založené na výsledkoch vzdelávacieho procesu
 - Zvýšenie miery uznávania znalostí (dovedností) a kompetencií získaných v rámci neformálneho a záujmového vzdelávania a informálneho učenia
 - Podpora a príležitosti pre znevýhodnených študentov (tiež „netradičné“ cieľové skupiny)

ET2020 - princípy

- Perspektíva ČŽV
- Prepojenie rôznych\jednotlivých sektorov vzdelávania a odbornej prípravy
- Rešpektovanie zodpovednosti členských štátov za svoje vzdelávacie systémy & dobrovoľný charakter európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy
- **Otvorená metóda koordinácie**
 - Napĺňanie strategických cieľov
 - Spoločné referenčné rámce a prístupy
 - Tzv. peer learning a výmena dobrej praxe & šírenie výsledkov
 - Periodické monitorovanie a hodnotenie
 - Dáta (*evidence*) zo všetkých relevantných európskych agentúr, sietí, medzinárodných organizácií
 - Využitie možností spoločných programov, predovšetkým LLP (lifelong learning)

Otvorená metóda koordinácie I.

- Zakotvená v rámci Luxemburského procesu (1997) – súčasť európskej politiky zamestnanosti
- Nástrojom lisabonskej stratégie (2000) – európska sociálna agenda, vzdelávacia politika, zdravotníctvo, starostlivosť o seniоров atď.
- rámec pre spoluprácu členských štátov EU – nasmerovanie národných politík k naplňovaniu spoločných cieľov
- medzivládna metóda vzájomného posudzovania\hodnotenia politík pod dohľadom EC
- Proces horizontálnej „europeizácie“ národných politík; tzv. nový spôsob vládnutia

Otvorená metóda koordinácie II.

- Umožňuje faktické jednanie Spoločenstva mimo rámec zverených kompetencií na základe medzivládnej koordinácie politík
- Prekonanie rôznorodosti sociálnych systémov členských štátov, ich postupné priblíženie jednotnému sociálnemu modelu
- Nie priama legislatívna harmonizácia (primárne práve neumožňuje) ale národné akčné plány
- Výrazne neformálny charakter, dopĺňa legislatívne zakotvený systém del'by kompetencií – „soft-law“

Otvorená metóda koordinácie III.

Nástroje a princípy

- Stanovenie spoločných normatívnych smerov\cieľov
 - **Guidelines** (orientačné\hlavné smery)
- Stanovenie spoločných nástrojov merania
 - **Benchmarking** (metóda stanovovania indikátorov – kvantitatívne a kvalitatívne)
- Výmena skúseností a informácií
 - **Best practice**
- **Princípy:**
 - Flexibilita
 - Subsidiarita

Otvorená metóda koordinácie IV.

- Kontrola dosahovania cieľov stanovených akčnými plánmi v súlade so spoločnými smermi a cieľmi Spoločenstva prebieha prostredníctvom „**peer review**“
- Horizontálna koordinácia oblastí, mainstreaming
- Priestor pre aktérov so súkromnej sféry, tiež neziskový sektor
- Rola Rady Európy (ciele, guidelines), Európskej komisie (hodnotenie), Európska rada (dohľad), Európsky parlament (konzultovaný)

OMC a vzdelávanie

- Členské štáty nesú zodpovednosť za svoje vzdelávacie systémy, organizáciu vzdelávania a odbornej prípravy, kurikulum a výukové programy
- EÚ – podpora rozvoja kvalitného vzdelávania, podnecovanie spolupráce medzi MS, podpora a dotovanie programov
- ET2020, LLP a transverzálne programy

Evidence – based policy

- Rámec indikátorov založený na dátach, predovšetkým Európsky Štatistický Systém (European Statistical System - ESS)
- 2 skupiny:
 - UNESCO, OEDC, Eurostat: dáta o formálnych vzdelávacích systémoch krajín EU, Continuing Vocational Training Survey a Adult Education Survey (každých 5 rokov)
 - Všeobecné zdroje: Labour Force Survey, EU Survey on Income and Living Conditions, ďalšie špecifické štúdi
- Iné (mimo ESS):
 - Eurydice, CEDEFOP (dáta a tzv. **context indicators VS core indicators**)

Hodnotenie dosahovania cieľov v rámci OMC – referenčné rámce, tzv. benchmarking

- Vid' http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/c11099_en.htm
- Seminár: identifikujte indikátory (tzv. core indicators) sledovania pokroku v rámci lisabonského procesu v jednotlivých oblastiach vzdelávacej politiky na úrovni EU (ET2020)

Domáci úkol

- Na základe vlastného prieskumu literatúry\ dostupných zdrojov pojednajte o úskaliach a legitimitate OMC v kontexte vzdelávacej politiky